

Sisäministeriö
kirjaamo@intermin.fi
sari.mustila@intermin.fi

Viite: Sisäministeriön lausuntopyyntö SMDno-2016-1495, 02.11.2017 SM042:00/2016

Etelä-Savon pelastuslaitoksen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

Pelastuslain 6 §:n muuttaminen siten, että ruohikkopalovaroituksesta säädetään metsäpalovaroitusta vastaavalla tavalla on perusteltu.

Pelastuslain 38.3 §:n 2 kohtaan esitetään otettavaksi säännös, jonka mukaan maakunnan pelastuslaitos osallistuisi pelastuslain 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämän valmiuden ylläpitoon. Etelä-Savon pelastuslaitos haluaa muistuttaa siitä, että pelastustoimen rahoituksen riittävyys huomioitaisiin tämän tehtävän osalta, koska tämä on osittain uusi tehtävä.

Pelastuslaitoksen koulutusvastuu ei ole muuttumassa, mutta 56 §:n säädöstä täsmennetään siten, että siinä säädetty riittävän koulutuksen määritelmää täsmennettäisiin ja riittävä koulutus tarkoittaisi jatkossa pelastusopiston laatiman opetussuunnitelman mukaista koulutusta. Tämä muutos on kannatettava ja selkeyttää nykyistä järjestelmää.

Etelä-Savon pelastuslaitos esittää lisäksi, että 57 § täsmennettyetäisiin edelleen. Esitetyn 57.2 §:n mukaisesti pelastustoimintaan osallistuvalla sivutoimiselta ja sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalta henkilöltä vaaditaan Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen koulutus. Etelä-Savon pelastuslaitos esittävät, että ko. pykälä laajennettaisiin siten, että se mahdollistaa myös edellä mainitun muun päätoimisen henkilöstön osallistumisen pelastustoimintaan. 57.2 §:n olisi mahdollistaa muuttaa siten, että pelastustoimintaan osallistuvalla pelastuslaitoksen muulta henkilöstöltä, sivutoimiselta ja sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalta henkilöltä vaaditaan Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen (erikseen määritettävällä sisällöllä) ja tehtävän edellyttämä koulutus. Tällä muutoksella mahdollistettaisiin moniammatillisten työparien muodostamien yksiköiden toimiminen onnettomuuspaikalla pelastustoimen tehtävissä tehtävämukaisilla ja varmistettavissa olevilla osaamisvaatimuksilla.

Samalla kuitenkin on taattava, että muutoksella ei rajata pelastuslaitoksen kykyä hyödyntää eri tavoin koulutetun henkilöstön osallistumista esimerkiksi johtamisen tukitoimintoihin tilanne- tai johtokeskuksissa. Monialaisen henkilöstön kouluttaminen em. tehtäviin tuo pelastuslaitoksille välttämätöntä joustoa resurssien käyttöön erityisesti laajoissa tilanteissa, jolloin tilanne- ja johtokeskuksen nopea miehittäminen on tarkoituksenmukaista. Lain määritelmän mukaan johtamisen tukitoimintoihin tilanne- tai johtokeskuksissa osallistuminen on osa pe-

lastustoimintaa, mutta ei ole tarkoituksenmukaista edellyttää heiltä samoja valmiuksia kuin onnettomuuspaikalla pelastustehtävissä toimiville.

Voimassa olevan pelastuslain 64.1 §:n mukaan pelastustoimen viranomaisten on varauduttava toimintansa hoitamiseen poikkeusoloissa riittävin suunnitelmin ja etukäteen tapahtuvin valmisteluin kouluttamalla ja varaamalla henkilöstöä ja väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöä poikkeusolojen tehtäviin, huolehtimalla johtamis-, valvonta- ja hälytysjärjestelmien perustamisesta ja ylläpidosta, varautumalla evakuoointeihin sekä huolehtimalla muistakin näitä vastaavista toimenpiteistä. Momenttia esitetään muutettavaksi siten, että varautumisvelvollisuus koskisi evakuoitien sijaan valmiuslain 121 §:ssä säädettyä väestön siirtämistä. Tarkennus on tarpeen, koska termi evakuointi ei sellaisenaan ole riittävän yksiselitteinen ja saattaa sekoittaa esimerkiksi tämän lain 36 §:ssä säädettyyn suojaväistöön, puolustustilalain (1092/1991) nojalla sotilasviranomaisen määräyksellä suoritettavaan väestönsiirtoon tai poliisilain (872/2011) nojalla poliisimiehen määräämään paikan tai alueen tyhjennykseen.

75 §:n mukaisten väestönsuojien rakentamiseen liittyen helpotusten myöntäminen on perusteltua siirtää rakennusluvan myöntävälle viranomaiselle.

Etelä-Savon pelastuslaitos esittää, että pelastuslain 111 a §:n mukainen öljyvahinkojen jälkitorjunta voitaisiin sopia hoidettavaksi myös maakunnan toimesta, jos maakunnan kunnat ja maakunta näin sopivat.

Lisäksi Etelä-Savon pelastuslaitos esittää, että viimeistään pelastuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä harkittaisiin pelastuslaitoksen avunantotehtävien maksullisuutta silloin, kun niihin ei sisälly välitöntä hengen tai terveydenvaaraa. Ihmisten pelastamisesta esimerkiksi hisistä tai muiden kiireettömien tehtävien osalta on havaittavissa merkkejä, että nykyistä järjestelmää käytetään jossain määrin hyväksi siihen sopimattomalla tavalla kaupallisten yritysten palvelutoiminnan turvaamisessa. Kiireettömien tehtävien osalta on tietysti ongelmallista se, että maksuvelvollisuuden seurauksena todelliseen hätätilanteeseen liittyvä avun hälyttäminen voi viivästyä, jos ilmoittaja miettii pelastuslaitoksen palveluiden maksullisuutta, eikä uskalla sen vuoksi hälyttää apua. Asiaa olisi kuitenkin selvitettävä.

Seppo Lokka
pelastusjohtaja